

A FILOSOFÍA E A ESTRUCTURA DOS NOVOS PLANS DE ESTUDIOS

Xulio Rodríguez López

INTRODUCCIÓN

A Lei Orgánica 11/1983, de Reforma Universitaria (LRU), do 25 de agosto, inicia o proceso de reforma na Universidade. A través de distintos Reais Decretos que desenvolven a LRU regúlase o réxime estatutario das Universidades, a organización dos Departamentos, o réxime do Profesorado, etc.

Un dos aspectos importantes que a LRU contempla é o da Ordenación Académica dos estudos universitarios, ao que adica o título IV da Lei.

En 1985 contitúese o Consello de Universidades, que, de acordo co artigo 28.1 da LRU, ten a competencia de establecer os títulos de carácter oficial e de validez en todo o territorio do Estado, así como as directrices xerais comúns dos plans de estudos que se deben cursar para a obtención dos correspondentes títulos.

O R.D. 1497/87, do 27 de novembro, de Directrices Xerais Comúns dos plans de estudos dos títulos universitarios, é o que inicia o proceso de Ordenación académica do ensino universitario. O R.D. 1267/1994, do 10 de xuño, modifica o anterior en función da avaliación realizada polo Consello de Universidades e intenta clarificar distintos problemas de interpretación que as Universidades facían da normativa que regulaba a elaboración dos plans de estudos.

Neste artigo, introductorio a este número monográfico sobre a oferta de titulacións no Sistema Universitario Galego e sobre os novos plans de estudos para a obtención desas titulacións, imos intentar, por unha banda, enumerar as titulacións que configuran o Sistema Universitario Galego e, por outra, resumir as características comúns a todos os novos plans de estudos, así como explicitar a filosofía que os anima. En consecuencia, o artigo ten un carác-

ter puramente informativo, sen entrar, en ningún momento, en valoracións sobre a conveniencia/inconveniencia, viabilidade/inviabilidade, vantaxes ou inconvenientes desa distribución e desa filosofía.

TITULACIÓNS NO SISTEMA UNIVERSITARIO GALEGO

A Lei 11/1989, do 20 de xullo, de Ordenación do Sistema Universitario Galego, LOSUG (DOG do 16 de agosto), crea as Universidades de A Coruña e Vigo, e configura así un sistema universitario tripartito; isto é, Galicia constitúese como un Distrito Universitario único con tres Universidades.

Que Galicia sexa Distrito universitario único significa que calquera estudante de calquera Instituto de Galicia pode optar a calquera das titulacións que se imparten no conxunto do Sistema Universitario Galego, sempre que cumpra os requisitos de entrada esixidos: ter superado o COU pola opción correspon-

dente; ou, no seu caso, as Probas de Aptitude para o Acceso á Universidade (PAAU), ou os estudos de Formación Profesional II.

A Universidade de A Coruña imparte titulacións no campus universitario da mesma cidade e no campus de Ferrol; a Universidade de Santiago imparte titulacións nos campus de Santiago e Lugo, e a Universidade de Vigo imparte titulacións nos campus de Ourense, Pontevedra e Vigo.

As titulacións que se imparten nas tres Universidades constitúen o que se ven chamando Mapa de Titulacións do Sistema Universitario Galego. Este Mapa de Titulacións oferta en todo o conxunto das tres Universidades 85 titulacións diferentes das 127 que ata este momento existen a nivel de Estado. Unha simple suma das titulacións que ofertan as tres Universidades galegas danos un total de 146 titulacións, xa que as titulacións que se ofertan en cada Universidade e nos distintos campus son as seguintes:

UNIVERSIDADE	CAMPUS	NÚMERO DE TITULACIÓNS
A Coruña	Coruña	29
	Ferrol	11
Santiago	Santiago	38
	Lugo	19
Vigo	Ourense	15
	Pontevedra	10
	Vigo	24
TOTAL		146

A diferenza entre as 146 titulacións que aparecen e as 85 reais diferéncias que se observan débese a que existen titulacións que se imparten nas tres Universidades, é dicir, que hai titulacións que se repiten no sistema.

Estas 146 titulacións pertencen a todas as grandes áreas de coñecemento que se soen enumerar ao falar de titulacións. Para non facer unha clasificación moi longa, imos diferenciar cinco grandes áreas de coñecemento: Ciencias Básicas (as ciencias experimentais clásicas), Estudos Técnicos, Ciencias da Saúde, Ciencias Sociais e Humanidades. Como norma xeral, correspóndense coas catro opcións do curso de COU. Ciencias Básicas e Estudos Técnicos, aos que se accede preferentemente dende a opción A; Ciencias da Saúde, ás que se accede dende a opción B, como

norma; Ciencias Sociais, dende a opción C; e Humanidades, dende a opción D, con múltiples excepcións.

Somos conscientes de que esta clasificación, como calquera outra que se faga, é arbitraria e existen titulacións que poderían englobarse en máis dunha destas grandes áreas, como tamén dende unha mesma opción do COU se pode acceder, de feito, a titulacións que incluimos en distintas categorías. É dicir, non existe unha linealidade absoluta entre as opcións de COU e as grandes áreas que aquí se sinalan.

De acordo con esta clasificación, as 146 titulacións totais que existen no Sistema Universitario galego distribúense do seguinte xeito nos distintos campus universitarios galegos:

CAMPUS	BÁSICAS	TÉCNICAS	DA SAÚDE	SOCIAIS	HUMANID.	TOTAL
Coruña	4	5	3	15	2	29
Ferrol	-	7	1	1	2	11
Lugo	-	8	3	6	2	19
Santiago	4	1	5	14	14	38
Ourense	1	2	2	9	1	15
Pontevedra	-	1	2	5	2	10
Vigo	2	9	3	7	3	24
TOTAIS	11	33	19	57	26	146

Case a totalidade destas titulacións está xa funcionando nas Universidades galegas cos novos plans de estudos; e aquelas titulacións que aínda non teñen elaborados os novos plans nestes momentos, espérase que os iniciarán no próximo curso 95-96.

As titulacións concretas que existen no conxunto do sistema universitario galego, e o campus no que se imparten, clasificadas polas grandes áreas de coñecemento das que falamos, figuran no Anexo I deste artigo, baixo o epígrafe "TITULACIÓNS POR GRANDES AREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA UNIVERSITARIO GALEGO".

PRINCIPIOS BÁSICOS QUE DEBEN REXER OS NOVOS PLANS

A nova ordenación do ensino universitario caracterízase por presentar unha estrutura cíclica, unha redefinición dos contidos e das esixencias académicas, e por ser un intento de achegar a formación universitaria á realidade social e profesional do contorno, sen esquecer as dúas grandes tarefas da Universidade: realizar investigacións e transmitir ciencia.

Outro dos principios básicos desta nova ordenación dos estudos universitarios é a flexibilidade, de xeito que posibilite unha mellor rendibilidade da oferta universitaria e permita un amplo abano de posibilidades de opcións para o alumno.

Outras finalidades que se pretenden coa implantación dos novos plans de estudos son racionalizar a duración destes, para permitir unha menor extensión temporal dos mesmos; dar máis importancia e maior relevancia ao ensino práctico, para intentar achegarse máis á realidade social e ao exercicio profesional; conseguir unha homoxeneidade mínima entre todos os plans de estudos das distintas Universidades, que permita o recoñecemento oficial da titulación, independentemente da Universidade na que se estudie; respectar a autonomía de cada Universidade, que a faculta para introducir, nos plans de estudos, materias obrigatorias ou optativas en función da especialización do seu profesorado ou en función do contexto social no que se insire; facilitar a liberdade do alumno e a opcionalidade, para que libremente elixa non só entre as materias optativas que se ofertan no plan de estudos, senón para que poida escoller materias doutros plans de estudos distintos daquel que estea cursando, sexa para completar a súa formación, sexa porque teña un especial gusto ou interese nesa formación.

ALGUNHAS DEFINICIÓNS

Para poder entender a dinámica que pretenden introducir os novos plans de estudos parece necesario clarificar algúns conceptos e termos de uso frecuente na nova ordenación do ensino universitario.

PLAN DE ESTUDIOS é o conxunto de ensinanzas organizadas por

unha Universidade, que despois de superadas polo alumno, da dereito á obtención dun título.

O plan de estudos debe expresar:

- o número de créditos necesarios para a obtención do título,
- o número de créditos que supoñen as materias troncais e obrigatorias,
- o número de créditos mínimo que o alumno debe cursar de materias de libre elección, e que non pode ser inferior ó 10% do total do número de créditos que dan dereito á obtención do título.

O plan de estudos debe incluír:

- descrición das materias que corresponden aos créditos troncais, obrigatorios e optativos,
- a ordenación ou secuencia temporal das aprendizaxes, e a fixación das incompatibilidades (chaves) entre materias, no seu caso,
- a posibilidade de valorar como créditos a realización de prácticas en empresas, ou de traballos académicamente dirixidos,
- a fixación, no seu caso, dun período de escolaridade mínima,
- a inclusión ou non dun traballo, ou proxecto fin de carreira, ou a

superación dunha proba xeral como requisito para a obtención do título

- a acreditación dos estudos realizados no marco de convenios internacionais subscritos pola Universidade.

ESTRUCTURA. Os novos plans de estudos teñen unha **estructura ciclíca**. Isto quere dicir que a unidade fundamental dos plans de estudos é o ciclo académico, de xeito que oferte unha formación completa e, á vez, escalonada co seguinte ciclo.

Hai titulacións só de primeiro ciclo; por exemplo, todas as Diplomaturas e Enxeñerías técnicas, que se organizan en tres cursos e teñen unha carga lectiva comprendida entre 180 e 235 créditos, como norma xeral.

As Diplomaturas, na maioría dos casos, non deben exceder dos 207 créditos, e as Enxeñerías técnicas non deben exceder dos 225. Estas titulacións han de preparar para o exercicio de actividades profesionais. Pode accederse, despois de obtido o título, a segundos ciclos doutras titulacións, ou a titulacións só de segundo ciclo.

E hai titulacións de primeiro e segundo ciclo. As Licenciaturas, cunha carga lectiva comprendida entre 300 e 345 créditos, constan de dous ciclos; o primeiro pode ser de 2 ou 3 anos, aínda que na maioría dos casos é de 2. O primeiro ciclo inclúe ensinanzas básicas e

de formación xeral, e o segundo ciclo adícase ao aprofundamento e especialización; e, lóxicamente, á preparación para o exercicio de actividades profesionais.

As Enxeñerías Superiores teñen as mesmas características cás Licenciaturas, pero a carga lectiva das mesmas pode variar entre 300 créditos e 375. Na maioría dos casos o primeiro ciclo consta de 3 cursos, e o segundo, de dous.

Aos segundos ciclos accédese dende o primeiro ciclo da mesma Licenciatura ou Enxeñería, directamente; e dende outros primeiros ciclos, segundo o establezan as Ordes Ministeriais correspondentes. No Anexo II existe unha relación de titulacións ás que se accede ao seu segundo ciclo dende outros primeiros ciclos doutras titulacións, ou dende titulacións só de primeiro ciclo. Tal acceso pode ser directamente ou a través de "pasarelas" ou complementos de formación.

Titulacións só de segundo ciclo.

Hai Licenciaturas ou Enxeñerías só de segundo ciclo, que teñen dous cursos de duración e un número de créditos que pode variar entre 120 e 150, como norma xeral. A elas accédese dende os primeiros ciclos que determinen as Ordes Ministeriais correspondentes.

CREDITO. O crédito é a unidade de valoración das ensinanzas; corresponde a 10 horas de ensino teórico, práctico ou o seu equivalente.

Os créditos teñen as seguintes funcións:

- en relación a unha materia, expresan a súa extensión en clases teóricas e/ou clases prácticas;
- cuantifican a incidencia da materia no plan de estudos;
- en relación co plan de estudos cuantifican o contido esixido para a obtención do título, serven para distribuír o contido do plan de estudos e para secuenciarlo temporalmente;
- respecto ao estudante, valoran o esforzo académico e de estudio que pretende facer no momento en que se matricula, e indican a dedicación que tal esforzo lle vai esixir;
- respecto ao profesor, cuantifican a actividade docente que desenvolve.

MATERIAS. Constitúen os contidos científicos que se imparten nunha titulación e serven para distribuír os créditos, xa que cada plan de estudos debe expresar o número de créditos necesarios para a obtención do título, e tamén a distribución dos mesmos entre os diversos tipos de materias.

As materias son as seguintes:

- Materias troncais. De obrigatoria inclusión nos plans de estudos, fíxas o Ministerio. Permiten que todos os plans de estudos da mesma titulación, nas distintas Universidades que a impartan, teñan un mínimo de

liación dunha materia sen ter superadas as “materias chave”, ou no sentido de que se lle prohíbe matricularse nunha materia mentres non teña superado as “materias chave”. Cada Universidade pode regular este aspecto como o desexe.

2. Créditos de libre configuración

Os alumnos, para a obtención do título no que se matriculen, deben cursar os créditos de libre elección que esixa o plan de estudos. Estes créditos poden utilizarse para complementar a formación básica ou para adquirir unha certa especialización; pero tamén se pode realizar cursando materias polas que o alumno teña un especial interés, gusto ou preferencia.

A organización dos créditos de libre elección constitúe un árduo problema tanto para a Administración coma para os alumnos, xa que exige poder compaxinar múltiples aspectos.

En principio, todas as materias de todos os plans de estudos poden formar parte da elección dos alumnos. Mesmo as Universidades poden ofertar outras materias e deseñar actividades académicas como de libre configuración do currículo, sen que formen parte de ningún plan de estudos; pero tamén poden limitar tanto o número de materias que se ofertan coma o número de alumnos que se poden matricular nunha determinada materia por libre configuración.

Loxicamente, exclúense da oferta de libre configuración as materias ou actividades académicas doutros plans de

estudios de contido idéntico ou moi similar ás materias xa cursadas, ou que hai que cursar, no propio plan de estudos.

As Universidades exclúen da oferta todas as materias adscritas ao primeiro curso de todas as titulacións con límite de prazas, e aquelas materias que, polas súas características, esixen ou ben un coñecemento especializado ou poden presentar problemas para as personas; por exemplo, cando levan consigo a realización de prácticas que, sen suficientes coñecementos, poden ser perigosas ou afectar a terceiras personas.

Tamén normalmente as Universidades prohiben a realización de créditos de libre configuración durante o primeiro curso, pola complexidade da organización da docencia. Así mesmo impoñen un límite de prazas naquelas materias que teñen moita demanda, porque ou ben se carece de espazo físico para poder atender a todos os alumnos que queren cursalas, ou porque se carece de profesorado.

O alumno, cando elixe materias para a libre configuración do seu currículo, deberá ter en conta se pode compatibilizar o horario docente das materias do seu plan de estudos co horario das materias de libre configuración, e se pode compaxinar os horarios dos exames.

3. A matrícula na Universidade o primeiro ano

Para os alumnos que se matriculan por primeira vez na Universidade, o proceso de matrícula presenta algúns

problemas; na maioría dos casos, por falta de información, e non porque o proceso sexa complicado. Coa implantación dos novos plans de estudos, as dúbidas son probablemente aínda maiores.

Os alumnos teñen que matricularse no número mínimo de créditos que as normas de matrícula de cada Universidade estableza. Se se trata de titulacións con límite de prazas, teñen que matricularse como mínimo nas materias que están vinculadas ao primeiro curso desa titulación, xa que é a ese curso ao que afecta a limitación de prazas. Se se trata de titulacións sen límite de prazas, o alumno deberá matricularse no número mínimo de créditos establecido pola Universidade na que se matricule; pero pode matricularse nas materias que queira, sempre que sexan do primeiro ciclo, independentemente do curso ao que pertencen, e cando os horarios docentes e de exames sexan compatibles.

Tanto nas titulacións con límite de prazas coma nas que non teñen límite, o alumno pode matricularse de máis créditos dos mínimos esixidos pola Universidade para os que inician estudos, sempre que non supere 90 créditos anuais ou 30 horas de clase lectiva semanalmente; das que 15, como máximo, poden ser clases teóricas, e sempre que exista compatibilidade horaria de docencia e de exames, e o plan de estudos non contemple incompatibilidades entre as materias nas que desexa matricularse.

Nos cursos sucesivos o alumno pode matricularse das materias que queira e do número de créditos que desexa, mentres non supere os límites sinalados no parágrafo anterior.

Para acceder ao segundo ciclo das titulacións, as Universidades poden esixir requisitos nos seus plans de estudos. Normalmente esíxese ter superado unha determinada porcentaxe dos créditos troncais e obrigatorios do primeiro ciclo. Isto deberá comprobarse en cada plan de estudos concreto e en cada Universidade, xa que a determinación de tales requisitos é competencia da Universidade cando elabora os plans de estudos.

4. Créditos por equivalencia

Os plans de estudos poden incluír a posibilidade de contabilizar como créditos a realización de prácticas en empresas ou institucións, traballos academicamente dirixidos v.c. traballos de campo, traballos de investigación, estancias formativas noutras Universidades, etc. Neste caso, deben valorarse como créditos tales actividades, aínda que non ten por que referirse cada crédito a dez horas de actividade. Nestes casos a consecución dun crédito equivale a 20-30 horas de adicación a ese tipo de actividades.

5. Período de escolarización

Os plans de estudos poden impoñer un período mínimo de escolaridade para a obtención do título: ou ben

mediante a indicación explícita dun número mínimo de cursos académicos entre o inicio e o final dos estudos, ou ben impondo un número máximo de créditos que hai que superar en cada curso académico.

A maioría dos novos plans de estudos organizan as materias en catro cursos, e contemplan unha carga lectiva duns 310 créditos. Aqueles que as teñen organizadas en cinco cursos permiten que o alumno as realice en catro cursos académicos, e que distribúa a totalidade dos créditos de que consta a titulación entre catro cursos, sempre que se sinta con capacidade para realizar, como termo medio, entre 75 e 80 créditos cada curso académico.

Entendo que debe evitarse unha excesiva acumulación de materias e créditos por parte do estudante. E isto por dúas razóns: porque o alumno pode sentirse incapaz de responder ás expectativas que él mesmo se creou, e porque a aprendizaxe require uns intervalos de tempo no proceso formativo para a asimilación e sedimentación dos coñecementos, incompatible cunha aprendizaxe apresurada de coñecementos.

Aínda que nas Directrices comúns para a elaboración dos plans de estudos non se impón ningún límite de anos para superar os créditos que dan dereito á obtención dun título, a excepción do xa indicado de non superar os 90 créditos por curso, dos que máis de 45

non poden ser teóricos, nas Directrices propias de cada título establécese: nas titulacións só de primeiro ciclo (Diplomaturas e Enxeñerías Técnicas), tres cursos académicos; nas titulacións de primeiro e segundo ciclo, entre dous ou tres cursos para o primeiro ciclo e dous cursos para o segundo ciclo, e nas titulacións de só segundo ciclo, dous cursos académicos.

6. Traballos / proxectos fin de carreira / proba xeral final

Os plans de estudos poden establecer a realización dun exame ou proba xeral ó fin dos estudos, ou un traballo, memoria de licenciatura, proxecto fin de carreira, etc., como requisito para a obtención do título. Tal exame, proba, memoria de licenciatura, proxecto, etc., teñen que ser contabilizados, se se esixen, no plan de estudos e hai que asignarlles os correspondentes créditos, como parte do total de créditos que é necesario superar para a obtención do título. Cando un plan de estudos non o indique expresamente, non se poderá esixir o proxecto fin de carreira. Doutra maneira, desaparece a obriga do traballo ou proxecto fin de carreira nas enxeñerías, pasando a ser unha opción que pode ou non incluír a Universidade no plan de estudos de calquera título universitario. De todas formas, a maioría dos plans de estudos das titulacións técnicas contemplan o “proxecto fin de carreira” como materia obrigatoria da Universidade.

CONCLUSIÓN

Pretendemos clarificar algúns conceptos e termos, e a filosofía que subxace nos novos plans de estudos elaborados polo sistema de créditos. Agora o alumno pode dispor dunha maior autonomía e liberdade para configurar o seu propio currículo, para determinar en qué secuencia quere estudar, para decidir él mesmo o seu propio ritmo de aprendizaxe.

Esta nova configuración dos plans de estudos obriga o alumno a cursar as materias troncais e obrigatorias que figuran no plan de estudos; pero pode elixir, entre un número relativamente elevado de materias optativas, aquelas que mellor poden configurar unha especialización nun campo do saber ou nunha orientación concreta. Tal opción pódese completar mediante as materias de libre configuración do seu currículo.

O alumno pode distribuír o tempo de aprendizaxe de acordo coa percepción que teña das súas capacidades de estudio, e de acordo co esforzo que estea disposto a facer. Así, pode matricularse de máis créditos dos que oficialmente están vinculados a un determinado curso, ou mesmo pode distribuílos do xeito que considere máis conveniente. Só existe a limitación, no ano en que se inician os estudos, dun mínimo de créditos nos que o alumno se ten que matricular: na maioría dos casos ese número mínimo é de 60 créditos. En consecuencia, é o alumno o que determina a duración, en cursos académicos, dos seus estudos.

O alumno pódese matricular, nun determinado curso, de materias que orientativamente están adscritas a cursos diferentes; e incluso pode decidir non realizar, nun determinado curso, os créditos optativos asignados ao mesmo, e, noutro curso académico, facer un maior esforzo na obtención deste tipo de créditos.

En definitiva, ao alumno pídese-lle que faga o número de créditos troncais, obrigatorios, optativos e de libre configuración que o plan de estudos determina, pero a consecución dos mesmos pode organizala o alumno como el determine.

A pesar de todo, a realidade é máis complexa do que pode parecer a simple vista. Toda esta autonomía e marxe de liberdade das que o alumno dispón, non sempre son reais, porque poden presentarse incompatibilidades de horarios, tanto na docencia coma nos exames. Pódense ofertar, e de feito así se fai, bloques de materias optativas xuntas, de forma que se o alumno desexa cursar dúas disciplinas que pertencen a un mesmo bloque, non o pode facer, por incompatibilidade de horarios, e vese na necesidade de deixar unha delas para outro curso.

Como o que se esixe ao alumno é a realización dun número de créditos optativos, pode suceder que a demanda se centre en materias optativas que co paso do tempo se convertan en "marías", ou presenten un índice de dificultade moito menor có doutras materias optativas do mesmo plan de estudos.

As materias de libre configuración (tamén en función da facilidade, non do seu valor formativo) poden perder a súa finalidade, e o alumnado, presumiblemente, terminará elaborando listas de materias de libre configuración fáciles e difíciles.

A docencia práctica que os novos plans de estudos esixen preséntalles problemas aos centros que imparten as titulacións, porque en moitos casos carécese de recursos materiais e humanos, porque non hai espazos, e porque será necesario realizalas en grupos relativamente numerosos, co resultado dunha docencia práctica sen calidade.

Finalmente, debo subliñar que moitos plans de estudos que están nestes momentos implantándose terán que ser modificados despois que pasen o seu primeiro período de vixencia temporal, isto é, despois que estean completamente implantados os plans; xa que moitos deles non se axustan ao establecido no R.D. 1267/94, que modifica o R.D. 1497/87. Haberá que esperar a ese momento para facer unha valoración máis axustada, e para intentar subsanar as eivas que se vaian detectando.

ANEXO I

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓNS DE CIENCIAS BÁSICAS

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
DIPLOMADO EN MÁQUINAS NAVAIS	◆						
DIPLOMADO EN ÓPTICA E OPTOMETRÍA						◆	
LICENCIADO EN CIENCIAS DO MAR (1)			◆				
LICENCIADO EN FÍSICA					◆	◆	
LICENCIADO EN MÁQUINAS NAVAIS	◆						
LICENCIADO EN MATEMÁTICAS (1)						◆	
LICENCIADO EN NÁUTICA E TRANSPORTES MARÍTIMOS (1)	◆						
LICENCIADO EN QUÍMICA (1)	◆		◆			◆	

(1) Titulacións con segundo ciclo ó que se pode acceder dende o primeiro ciclo doutras titulacións; ou dende titulacións só de primeiro ciclo, con ou sen complementos de formación.

(2) Titulacións só de segundo ciclo; ou que, sendo de primeiro e segundo ciclo, só se imparte o segundo ciclo.

(3) Titulacións impartidas en Centros Adscritos á Universidade.

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO
TITULACIÓNS TÉCNICAS

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
ARQUITECTO ARQUITECTURA (1)	◆						
ARQUITECTO ARQUITECTURA TÉCNICA	◆						
ENXEÑEIRO AGRÓNOMO (1)							◆ (2)
ENXEÑEIRO CAMIÑOS, CANLES E PORTOS (1)	◆						
ENXEÑEIRO DE MINAS (1)			◆				
ENXEÑEIRO DE MONTES (1)							◆
ENXEÑEIRO DE TELECOMUNICACIÓN (1)			◆				
ENXEÑEIRO EN AUTOMÁTICA E ELECTRÓNICA (1)			◆				
ENXEÑEIRO EN INFORMÁTICA (1)	◆						
ENXEÑEIRO EN ORGANIZACIÓN INDUSTRIAL (1)			◆				

**TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO
TITULACIÓNS TÉCNICAS**

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
ENXEÑEIRO INDUSTRIAL (1)		◆	◆				
ENXEÑEIRO NAVAL (1)		◆					
ENXEÑEIRO QUÍMICO (1)						◆	
ENXEÑEIRO TECNICO EN ELECTRICIDADE		◆	◆				
ENXEÑEIRO TECNICO EN ELECTRÓNICA INDUSTRIAL		◆	◆				
ENXEÑEIRO TECNICO EN ESTRUCTURAS MARIÑAS		◆					
ENXEÑEIRO TECNICO EN EXPLOTACIÓNS AGROPECUARIAS							◆
ENXEÑEIRO TECNICO EN EXPLOTACIÓNS FORESTAIS							◆
ENXEÑEIRO TECNICO EN HORTOFRUTICULTURA E XARDINERÍA							◆

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO
TITULACIÓNS TÉCNICAS

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
ENXEÑEIRO TECNICO EN INDUSTRIAS AGRARARIAS E ALIMENTARIAS					◆		◆
ENXEÑEIRO TECNICO EN INDUSTRIAS FORESTAIS				◆			
ENXEÑEIRO TECNICO EN INFORMÁTICA DE SISTEMAS	◆						
ENXEÑEIRO TECNICO EN INFORMÁTICA DE XESTIÓN					◆		
ENXEÑEIRO TECNICO EN MECÁNICA			◆				
ENXEÑEIRO TECNICO EN MECANIZACIÓN E CONSTRUCCIÓNS RURAIS							◆
ENXEÑEIRO TECNICO EN PROPULSIÓN E SERVICIO DE BUQUES		◆					
ENXEÑEIRO TECNICO EN QUIMICA INDUSTRIAL			◆				◆
ENXEÑEIRO TECNICO NAVAL		◆					

**TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓNS DE CIENCIAS DA SAÚDE**

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
DIPLOMADO EN ENFERMERÍA	◆ [3]	◆	◆◆ [3]	◆ [3]	◆ [3]	◆	◆ [3]
DIPLOMADO EN FISIOTERAPIA	◆			◆			
DIPLOMADO EN LOGOPEDIA	◆						
LICENCIADO EN BIOLOXÍA	◆		◆			◆	
LICENCIADO EN CIENCIA E TECNOLOXÍA DOS ALIMENTOS [1]					◆ [2]		◆ [2]
LICENCIADO EN FARMACIA						◆	
LICENCIADO EN MEDICINA						◆	
LICENCIADO EN ODONTOLOXÍA [1]						◆	
LICENCIADO EN VETERINARIA							◆

TITULACIÓN S POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DOS SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓN S DE CIENCIAS SOCIAIS

TITULACIÓN S	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
DIPLOMADO EN EDUCACIÓN SOCIAL	◆				◆	◆	
DIPLOMADO EN ESTUDIOS EMPRESARIAIS	◆		◆		◆		◆
DIPLOMADO EN RELACIÓN S LABORAIS	◆ (3)	◆ (3)	◆ (3)			◆	
DIPLOMADO EN TERAPIA OCUPACIONAL	◆						
DIPLOMADO EN TRABALLO SOCIAL					◆	◆ (3)	
LICENCIADO EN ACTIVIDADES FÍSICAS E DEPORTIVAS	◆						
LICENCIADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS (1)	◆		◆			◆	◆ (2)
LICENCIADO EN CIENCIAS POLÍTICAS E DA ADMINISTRACIÓN (1)						◆	
LICENCIADO EN DEREITO	◆		◆		◆	◆	
LICENCIADO EN ECONOMÍA (1)	◆		◆			◆	
LICENCIADO EN PSICOLOXÍA						◆	

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DOS SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓNS DE CIENCIAS SOCIAIS

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
LICENCIADO EN PSICOPEDAGOXÍA (1)	◆				◆	◆	
LICENCIADO EN PUBLICIDADE E RELACIÓNS PÚBLICAS (1)				◆			
LICENCIADO EN SOCIOLOXÍA (1)	◆						
LICENCIADO EN XORNALISMO (1)						◆	
MESTRE EN AUDIÇÃO E LINGUAXE	◆						
MESTRE EN EDUCACIÓN ESPECIAL					◆		
MESTRE EN EDUCACIÓN FÍSICA	◆			◆			◆
MESTRE EN EDUCACIÓN INFANTIL	◆		◆ (3)	◆	◆	◆	◆
MESTRE EN EDUCACIÓN PRIMARIA	◆		◆ (3)	◆	◆	◆	◆
MESTRE EN EDUCACIÓN MUSICAL				◆		◆	
MESTRE EN LINGUA ESTRANXEIRA					◆	◆	◆

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓNS DE HUMANIDADES

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
DIPLOMADO EN BIBLIOTECONOMÍA E DOCUMETACIÓN		◆					
LICENCIADO EN BELAS ARTES				◆			
LICENCIADO EN FILOLOXÍA ALEMANA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA CLÁSICA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA FRANCESA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA GALEGA (1)				◆		◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA HISPÁNICA (1)	◆		◆			◆	◆
LICENCIADO EN FILOLOXÍA INGLESA (1)	◆		◆			◆	

TITULACIÓNS POR GRANDES ÁREAS NOS DISTINTOS CAMPUS DO SISTEMA
UNIVERSITARIO GALEGO
TITULACIÓNS DE HUMANIDADES

TITULACIÓNS	CORUÑA	FERROL	VIGO	PONTEVEDRA	OURENSE	SANTIAGO	LUGO
LICENCIADO EN FILOLOXÍA ITALIANA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA PORTUGUESA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOLOXÍA ROMÁNICA (1)						◆	
LICENCIADO EN FILOSOFÍA						◆	
LICENCIADO EN HISTORIA					◆	◆	
LICENCIADO EN HISTORIA DA ARTE						◆	
LICENCIADO EN HUMANIDADES (1)		◆					◆
LICENCIADO EN PEDAGOXÍA (1)						◆ (2)	
LICENCIADO EN TRADUCCIÓN E INTERPRETACIÓN (1)			◆				
LICENCIADO EN XEOGRAFÍA						◆	

ANEXO II

TITULACIÓNS ÁS QUE SE PODE ACCEDER, AO SEU SEGUNDO CICLO, DENDE OUTROS ESTUDIOS OU TITULACIÓNS

TITULACIÓNS ÁS QUE SE PODE ACCEDER

ESTUDIOS E TITULACIÓNS DENDE AS QUE SE PODE ACCEDER

ARQUITECTO

Dende o título de Arquitecto Técnico, directamente.

ENXEÑEIRO AGRÓNOMO

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro de Montes e dende os títulos de E.T. en Explotacións Agropecuarias, E.T. en Hortofruticultura e Xardinería, E.T. en Industrias Agrarias e Alimentarias, E.T. en Explotacións forestais, E.T. en Industrias Forestais, directamente. Con complementos, dende E.T. en Mecanización e Construcións rurais.

ENXEÑEIRO DE CAMIÑOS
CANLES E PORTOS

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro de Minas e dende os títulos de E.T. en Explotación de Minas, E.T. en Sondaxes e prospeccións mineiras, con complementos. Directamente dende E.T. en Construcións civís, E.T. en Transportes e Servicios Urbanos e E.T. en Hidroloxía.

ENXEÑEIRO DE MINAS

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro de Camiños, Canles e Portos, e dende E.T. en Construcións civís, con complementos. Directamente, dende E.T. en Explotacións de Minas, E.T. en Instalacións Electromecánicas mineiras, E.T. en Mineraloxía e Metalurxia, E.T. en Recursos Enerxéticos e E.T. en Sondaxes e Prospeccións Mineiras.

ENXEÑEIRO DE MONTES

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro Agrónomo e dende os títulos de E.T. en Explotacións Agropecuarias, E.T. en Hortofruticultura e Xardinería, E.T. en Industrias Agrarias e Alimentarias, E.T. en Explotacións Forestais, E.T. en Industrias Forestais, directamente; e con complementos, dende o título de E.T. en Mecanización e Construcións rurais.

ENXEÑEIRO DE TELECOMUNICACIÓN

Directamente, dende os títulos de E.T. en Sistemas de Telecomunicación, E.T. en Telemática, E.T. en Sistemas Electrónicos. Con complementos, dende os títulos de E.T. en Son e Imaxe, e E.T. en Electrónica Industrial.

ENXEÑEIRO EN AUTOMÁTICA E ELECTRÓNICA

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro Industrial e dende o título de E.T. en Electrónica Industrial, directamente. Dende os títulos de E.T. en Electricidade e E.T. en Sistemas Electrónicos, con complementos.

ENXEÑEIRO EN INFORMÁTICA

Dende os títulos de E.T. en Informática de Sistemas, E.T. en Informática de Xestión e de Diplomado en Informática, directamente.

ENXEÑEIRO EN ORGANIZACIÓN INDUSTRIAL

Dende o primeiro ciclo de Enxeñeiro Industrial e dende os títulos de E.T. en Electricidade, en Electrónica Industrial, en Mecánica, en Química Industrial e E.T. Téxtil, directamente.

ENXEÑEIRO INDUSTRIAL

Dende os títulos de E.T. en Electricidade, en Electrónica Industrial, en Química Industrial, en Mecánica e E.T. Téxtil, directamente.

ENXEÑEIRO NAVAL E OCEÁNICO

Dende os títulos de E.T. en Estructuras Mariñas, en Propulsión e Servicio de Buques, directamente. Dende Diplomado en Máquinas Navais, con complementos.

ENXEÑEIRO QUÍMICO	Directamente, dende o título de E.T. en Química Industrial. Con complementos, dende o primeiro ciclo de Licenciado en Química.
LICENCIADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS	Dende o título de Diplomado en Ciencias Empresariais e dende o primeiro ciclo de Licenciado en Economía, con complementos.
LICENCIADO EN CIENCIAS E TECNOLOXÍA DOS ALIMENTOS	Dende os primeiros ciclos de Farmacia, Medicina, Veterinaria, Bioloxía, Química, Enxeñeiro Agrónomo, e dende os títulos de E.T. en Industrias Agrarias e Alimentarias, en Hortofruticultura e Xardinería, en Explotacións Agropecuarias e en Industrias Forestais, con complementos.
LICENCIADO EN CIENCIAS DO MAR	Dende o primeiro ciclo dos títulos de Bioloxía, Física, Química, Xeoloxía, con complementos.
LICENCIADO EN CIENCIAS POLÍTICAS E DA ADMINISTRACIÓN	Dende os primeiros ciclos de Licenciado en Socioloxía e en Dereito, e dende o título de Diplomado en Xestión e Administración Pública, con complementos.
LICENCIADO EN ECONOMÍA	Dende o primeiro ciclo de Administración e Dirección de Empresas e dende o título de Diplomado en Ciencias Empresariais, con complementos.
LICENCIADO EN FILOLOXÍA...	Dende os primeiros ciclos de calquera outra Filoloxía, con complementos.
LICENCIADO EN HUMANIDADES	Dende todos os títulos de primeiro ciclo, e dende o primeiro ciclo de calquera titulación, con complementos.
LICENCIADO EN MÁQUINAS NAVAIS	Directamente, dende Diplomado en Máquinas Navais; e con complementos, dende o título de E.T. en Propulsión e Servicio de Buques.
LICENCIADO EN MATEMÁTICAS	Con complementos, dende o título de Diplomado en Estadística.

LICENCIADO EN NÁUTICA E TRANSPORTES MARÍTIMOS	Dende o título de Diplomado en Navegación Marítima, directamente.
LICENCIADO EN ODONTOLOXÍA	Con complementos, dende o primeiro ciclo de Medicina.
LICENCIADO EN PEDAGOXÍA	Dende calquera dos títulos de Mestre; e dende o título de Diplomado en Educación Social, con complementos.
LICENCIADO EN PSICOPEDAGOXÍA	Dende os títulos de Mestre e de Diplomado en Educación Social, e dende os primeiros ciclos de Pedagogía e de Psicoloxía, con complementos.
LICENCIADO EN PUBLICIDADE E RELACIÓNS PÚBLICAS	Dende o primeiro ciclo das titulacións de Xornalismo e de Comunicación Audiovisual, directamente; e dende calquera título universitario de primeiro ciclo ou dende un primeiro ciclo universitario, con complementos.
LICENCIADO EN QUÍMICA	Dende o primeiro ciclo de Farmacia, de Enxeñeiro Químico e dende o título de E.T. en Química Industrial, con complementos.
LICENCIADO EN SOCIOLOXÍA	Dende o primeiro ciclo de Licenciado en Ciencias Políticas e da Administración, e dende o título de Diplomado en Traballo Social, con complementos.
LICENCIADO EN TRADUCCIÓN E INTERPRETACIÓN	Dende calquera título de primeiro ciclo e dende o primeiro ciclo de calquera título, con complementos e exame de dúas linguas.
LICENCIADO EN XORNALISMO	Dende o primeiro ciclo das titulacións de Comunicación Audiovisual e de Publicidade e Relacións Públicas, directamente, e dende calquera título universitario ou primeiro ciclo de estudos universitarios, con complementos.